

Силабус курсу
Проблеми ономастики

Освітній ступінь – магістр
Галузь знань: 01Освіта / Педагогіка
Спеціальність: 014 Середня освіта
Освітньо-професійна програма «Українська мова і література»

Кількість кредитів – 3

Рік підготовки, семестр – 1 рік, II семестр

Компонент освітньої програми: вибіркова

Дні занять:

Консультації: понеділок 14.05, ауд. 76

Мова викладання: українська

Керівник курсу

к. філ.н., доц. **Бачинська Галина Василівна**

**Контактна
інформація**

g.bachynska@gmail.com; 0673528705

Опис дисципліни

Курс «Проблеми ономастики» викладається для студентів філологічних спеціальностей університетів як вибірковий у циклі лінгвістичних дисциплін. Він покликаний ознайомити студентів з особливостями функціонування пропріальних одиниць у практиці мовної діяльності людини.

Мета: вивчення закономірностей розвитку і функціонування власних назв у структурі мови.

Завдання: ознайомлення з історією вивчення власних назв, особливостям структурування онімного простору, найбільш характерним ознаками онімів, основними методами наукового дослідження пропріативів.

Навчальний контент

	Теми	Результати навчання
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Ономастика як галузь знань	<i>Знати: проблематику сучасної ономастики; історію ономастичних студій; основні ознаки пропріальних одиниць; типологію онімів; особливості творення і функціонування пропріативів;</i>
1	Тема 1. Ономастика як наука про власні назви	<i>- методи і прийоми вивчення й опису власних назв;</i>
2	Тема 2. Українська пропріальна лексика: історія наукового вивчення	<i>- етимологію основних українських антропонімів і топонімів.</i>
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Структура онімного простору української мови	<i>Вміти структурувати оніми на окремі поля, підполя, сектори, підсектори, сегменти, підсегменти, елементи та піделементи.</i>
3	Тема 3. Вітоніми. Космоніми.	
4	Тема 4. Топоніми. Прагматоніми.	
5	Тема 5. Ідеоніми. Ергоніми.	
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. Дериваційні особливості власних назв	<i>Вміти групувати власні назви за розмірами їх денотатів на макро-, мезо-, мікроназви.</i>
6	Тема 6. Денотатно-квалітативні. мотиваційні та етимологічні особливості онімів.	<i>Розрізняти морфологічний і лексико-семантичний спосіб; розрізняти</i>

		<i>різновиди усічення; знати особливості використання власних назв у різностильових текстах. Вміти працювати з різними мовними засобами образності власних назв.</i>
7	Тема 7. Особливості творення власних назв.	
8	Тема 8. Стилiстичнi особливостi пропріальних	
9	Тема 9. Сфера вживання онімної лексики. Кодифікація у системі пропріальних одиниць.	

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ФК 5	Здатність виявляти розуміння предмета, структури і ролі лінгвістики у формуванні сучасної наукової картини світу; чітке уявлення про походження мови, принципи і механізми її функціонування й розвитку, системний і антропоцентричний підходи в мовознавстві; усвідомлення ролі мови в житті соціуму; умінь розвивати в учнів та ЗВО необхідні лінгвістичні компетенції.
ПРН 1	Дослідницький. Здатність відібрати і проаналізувати попередні джерела, в яких осмислюється проблема; проектувати та здійснювати емпіричні дослідження; проявляти творчі здібності під час досліджень; використовувати набуті знання з лінгвістики та літературознавства для вибору оптимальних шляхів аналізу різноманітного мовного матеріалу, художніх чи фольклорних творів, критичних праць; підготувати доповідь, наукову статтю.
ПРН 3	Проектувальний. Здатність застосовувати профільні знання у підготовці до уроку; проектувати зміст уроку; володіти знаннями про навчальну роботу з учнями різних вікових категорій у цілісному педагогічному процесі в умовах індивідуалізації і диференціації навчання; проектувати пізнавальну діяльність учнів для засвоєння навчального матеріалу; здійснювати методичну діяльність з української мови, української літератури, зарубіжної літератури; застосовувати базові знання з педагогіки та психології, методики викладання фахових дисциплін; проектувати діяльність предметного гуртка, факультативу, створювати елективні курси; аналізувати підручники, посібники, дидактичні матеріали, методичну літературу для цілей проектування цілісного навчально-виховного процесу; проектувати реалізацію міжпредметних зв'язків; виховувати всебічно розвинену особистість.

Літературні джерела

1. Бачинська Г. В. Антропоніміконпереселенців з Польщі на Тернопільщину: [монографія]. Тернопіль: Вектор 2015. 140 с.
2. Бучко Д. Г. Словник української ономастичної термінології. Харків: Ранок-НТ, 2012. 256 с.
3. Подольская Н. В. Словарьрусскойономастическойтерминологии. М.: Наука, 1988. 188 с.
4. Суперанская А. В. Общаятеорияименисобственного. М.: Наука, 1973. 336 с.
5. Теория и методика ономастическихисследований.М. : Наука, 1986. 256 с.
6. Свистун Н. О. Динаміка антропонімікону м. Тернополя XIX – XX ст. [монографія]. Тернопіль: Крок, 2011. 308 с.
7. Торчинський М. М. Структура онімного простору української мови. Частина II. Функціонування власних назв : монографія. Хмельницький : ХНУ, 2009. 454 с.
8. Торчинський М. М. Українська ономастика: навчальний посібник. К. : Міленіум, 2010. 238 с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-2) усне опитування, тести, завдання	20
Модуль 2 (теми 3-5) усне опитування, тести, завдання	20
Модуль 4 (теми 6-9) усне опитування, тести, завдання	20
ІНДЗ (теми 1-9)	15
Залік (теми 1-9) – тести, завдання	25

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій)

- 2) Тематика та зміст практичних робіт
- 3) Завдання для підсумкового контролю (екзаменаційні питання)
- 4) Електронне навчання в системі MODLE